



ZESPÓŁ RADCÓW PRAWNYCH NACZELNEJ IZBY LEKARSKIEJ

NRL/ZRP/MK/827-4/1838/2018

Warszawa, dnia 31 października 2018 r.

OPINIA PRAWNA

Dotyczy: zasad rozliczenia pracy lekarzy w dniu 12 listopada 2018 r. w zakresie prawa do wynagrodzenia i prawa do dnia wolnego od pracy w zamian za pracę w ten dzień.

W dniu 26 października 2018 r. Sejm uchwalił ustawę o ustanowieniu Święta Narodowego z okazji Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, zwana dalej: „Ustawą”. W dacie sporządzania niniejszej opinii prawnej prace legislacyjne nad projektem Ustawy nie zostały jeszcze zakończone, ponieważ Senat zgłosił do tej ustawy poprawki, które wymagają ponownego rozpatrzenia ustawy przez Sejm na posiedzeniu w dniu 7 listopada 2018 r. Następnie Ustawa będzie wymagała podpisu Prezydenta RP i ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Niniejsza opinia prawna opiera się na projekcie Ustawy w brzmieniu znanym w chwili sporządzania opinii.

Zgodnie z art. 1 Ustawy *„Dzień 12 listopada 2018 r. jest Świętem Narodowym z okazji Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej”*. Art. 2 Ustawy wskazuje z kolei, że będzie to dzień wolny od pracy.

Wyjątek od zasady, że 12 listopada 2018 r. jest dniem wolnym od pracy ustanowiono w art. 4 ust. 1 Ustawy, w myśl którego: *„Świadczenia opieki zdrowotnej w szpitalach i świadczenia opieki zdrowotnej w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej udzielane na podstawie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.), które mają być udzielone w dniu 12 listopada 2018 r. w godzinach ich udzielania przez świadczeniodawcę, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki*

zdrowotnej, są udzielane w dniu 12 listopada 2018 r. według zaplanowanej na ten dzień kolejności zgłoszenia”. Z zacytowanego przepisu wynika, że w podmiotach wykonujących działalność leczniczą, które są szpitalami lub udzielają świadczeń ambulatoryjnych finansowanych ze środków publicznych, świadczenia zdrowotne powinny być w tym dniu udzielane, co wymaga obecności w pracy personelu medycznego, w tym lekarzy.

Na gruncie tego przepisu nie jest jednoznacznie przesądzone, które podmioty lecznicze będą w tym dniu pracowały, należy przyjąć, że nie chodzi o wszystkie podmioty, które mają kontrakt z NFZ, ale jedynie te, które na dzień 12 listopada mają uprzednio zaplanowane wizyty pacjentów. Przepis mówi bowiem o konieczności udzielania w dniu 12 listopada 2018 r. świadczeń według zaplanowanej na ten dzień kolejności zgłoszenia. Ministerstwo Zdrowia w informacji zamieszczonej na stronie internetowej <https://www.gov.pl/web/zdrowie/informacja-dotyczaca-udzielania-swiadczen-opieki-zdrowotnej-oraz-pracy-aptek-ogolnodostepnych-w-dniu-12-listopada-2018> doprecyzowało, że chodzi o świadczenia wynikające z listy oczekujących lub kontynuacji leczenia u danego świadczeniodawcy i wskazało, że Ustawa nie wymaga, aby w tym dniu pracowała podstawowa opieka zdrowotna.

Przedmiotem opinii jest udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy lekarze zatrudnieni na podstawie stosunku pracy, którzy będą musieli w dniu 12 listopada 2018 r. przyjść do pracy, będą mieli prawo do innego dnia wolnego od pracy oraz czy za świadczenie pracy w tym dniu będą mieli prawo do wyższego wynagrodzenia.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że Ustawa ustanawia dzień 12 listopada 2018 r. świętem narodowym, nie określa natomiast dalszych konsekwencji wprowadzenia tego święta na gruncie przepisów kodeksu pracy, z wyjątkiem stwierdzenia, że jest to dzień wolny od pracy. W szczególności Ustawa nie precyzuje, jakie są zasady rozliczania czasu pracy osób, które będą wykonywały pracę w tym dniu, ani zasad wynagradzania za pracę wykonywaną tego dnia. Rodzi to konieczność odwołania się w tym zakresie do ogólnych przepisów Kodeksu Pracy. Ustawa w art. 2 wyjaśnia, że dzień 12 listopada 2018 r. jest dniem wolnym od pracy. Z tego przepisu wynika, że dzień 12 listopada 2018 r. należy traktować jako „święto” w rozumieniu art. 130 § 2 kodeksu pracy oraz art. 151¹¹ kodeksu pracy.

Ogólna regułą Kodeksu Pracy wyrażoną w art. 130 § 2 jest to, że każde święto występujące w okresie rozliczeniowym i przypadające w innym dniu niż niedziela

obniża wymiar czasu pracy. Dla osób, które w dniu 12 listopada 2018 r. skorzystają z dnia wolnego, obniżeniem wymiaru czasu pracy będzie po prostu wykorzystanie tego dnia jako wolnego od pracy, natomiast dla osób, które w dniu 12 listopada 2018 r. przyjdą do pracy (co dotyczy niektórych lekarzy) obniżenie wymiaru czasu pracy będzie musiało odbyć się w inny sposób.

Szczególne zasady obniżenia wymiaru czasu pracy dla osób pracujących w święta określa w art. 151¹¹ Kodeksu Pracy. Przepis ten stanowi, że pracownikowi wykonującemu pracę w święto, pracodawca jest obowiązany zapewnić inny dzień wolny od pracy w ciągu okresu rozliczeniowego. Sporne może być jednak, czy przepis art. 151¹¹ Kodeksu Pracy znajduje zastosowanie w sprawie, ponieważ art. 151¹¹ Kodeksu Pracy dotyczy pracowników wykonujących pracę w niedziele i święta, w przypadkach, o których mowa w art. 151¹⁰ pkt 1-9 i 11 oraz w przepisach ustawy, o której mowa w art. 151^{9b} Kodeksu Pracy. Nowe święto narodowe 12 listopada 2018 r. nie jest natomiast żadnym z tych wymienionych przypadków z art. 151¹⁰ pkt 1-9 i 11. Mimo to uważam, że przepis art. 151¹¹ Kodeksu Pracy należy stosować odpowiednio także w sytuacji osób pracujących w dniu 12 listopada. Nie ma żadnego uzasadnienia, aby za pracę we wszystkie niedziele i święta przysługiwał pracownikowi dzień wolny od pracy na zasadach określonych w art. 151¹¹ Kodeksu Pracy, a za pracę w święto 12 listopada 2018 r. zasady te były wyłączone. Wobec tego uważam – kierując się brzmieniem art. 151¹¹ Kodeksu Pracy - że lekarz wykonujący pracę w dniu 12 listopada 2018 r. będzie miał prawo do dodatkowego dnia wolnego od pracy (np. jakiegoś wolnego poniedziałku, czy wtorku, które normalnie byłyby dla tego lekarza dniami pracującymi). Przepis ten jest o tyle istotny, że wyraźnie gwarantuje prawo do całego dnia wolnego od pracy – nie jest więc dopuszczalne, aby pracodawca „oddawał” pracownikowi wolne za pracę w święto 12 listopada 2018 r. jedynie poprzez odpowiednie skracanie przypadających po święcie 12 listopada tzw. dniówek pracowniczych. Pracodawca ma bowiem obowiązek wyznaczyć cały dzień wolny od pracy, a nie skracać pracę w poszczególne dni. Dodatkowo z obowiązku oddania pracownikowi pracującemu w dniu 12 listopada 2018 r. dnia wolnego wynika, że prawo do całego dnia wolnego od pracy w innym dniu będą mieli także ci lekarze, którzy w dniu 12 listopada 2018 r. przyjdą do pracy na mniejszą niż zwykle liczbę godzin pracy (np. przychodnia wyznaczy lekarzowi obowiązek pracy w dniu 12 listopada tylko przez 3 godziny pracy – za te 3 godziny

pracy lekarz nabędzie prawo do całego dnia wolnego udzielonego do końca okresu rozliczeniowego).

Dzień wolny za pracę 12 listopada 2018 r. powinien być przyznany do końca okresu rozliczeniowego obowiązującego w danym zakładzie pracy.

Jeśli wykorzystanie dnia wolnego w terminie do końca okresu rozliczeniowego nie będzie możliwe, to dopiero wówczas pracodawca zobowiązany jest wypłacić pracownikowi wynagrodzenie z dodatkiem wynoszącym 100% za każdą godzinę pracy (co wynika z art. 151¹¹ § 3 Kodeksu Pracy). W razie gdyby pracodawca udzielił jednak dnia wolnego za pracę w dniu 12 listopada, to pracownik będzie miał prawo jedynie do normalnego wynagrodzenia jak za pracę w dzień powszedni, ponieważ ani Ustawa z dnia 26 października 2018 r. o ustanowieniu Święta Narodowego z okazji Setnej Rocznicy Odzyskania Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej, ani Kodeks Pracy nie przewidują w takiej sytuacji prawa do zwiększonego wynagrodzenia.

MICHAŁ KOZIK
Radca Prawny
Kt 2509

